Stanovisko Európskeho výboru regiónov – Fond na spravodlivú transformáciu

(2020/C 324/11)

Hlavný spravodajca:	Vojko OBERSNEL (HR/SES), člen miestneho výkonného orgánu: mesto Rijeka
Referenčné dokumenty:	Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa zriaďuje Fond na spravodlivú transformáciu COM(2020) 22 final Zmenený návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa stanovujú spoločné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde plus, Kohéznom fonde a Európskom námornom a rybárskom fonde a rozpočtové pravidlá pre uvedené fondy, ako aj pre Fond pre azyl a migráciu, Fond pre vnútornú bezpečnosť a Nástroj na riadenie hraníc a víza COM(2020) 23 final Zmenený návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa zriaďuje Fond na spravodlivú transformáciu COM(2020) 460 final

I. **NÁVRHY ZMIEN**

Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa zriaďuje Fond na spravodlivú transformáciu

COM(2020) 22 final

Pozmeňovací návrh 1

Odôvodnenie 13

Text navrhnutý Európskou komisiou	Zmena navrhnutá VR
S cieľom poskytnúť flexibilitu pri programovaní zdrojov FST v rámci cieľa Investovanie do zamestnanosti a rastu by malo byť možné pripraviť samostatný program FST alebo naprogramovať zdroje FST do jednej alebo viacerých osobitných priorít v rámci programu podporovaného z Európskeho fondu regionálneho rozvoja (ďalej len „EFRR“), Európskeho sociálneho fondu plus (ďalej len „ESF +“) alebo Kohézneho fondu. V súlade s článkom 21a nariadenia (EÚ) [nové VN] by sa zdroje FST ***mali*** posilniť doplnkovým financovaním z EFRR a ESF+. Príslušné sumy prevedené z EFRR a ESF+ by mali byť v súlade s typom operácií stanoveným v plánoch spravodlivej transformácie územia.	S cieľom poskytnúť flexibilitu pri programovaní zdrojov FST v rámci cieľa Investovanie do zamestnanosti a rastu by malo byť možné pripraviť samostatný program FST alebo naprogramovať zdroje FST do jednej alebo viacerých osobitných priorít v rámci programu podporovaného z Európskeho fondu regionálneho rozvoja (ďalej len „EFRR“), Európskeho sociálneho fondu plus (ďalej len „ESF +“) alebo Kohézneho fondu. V súlade s článkom 21a nariadenia (EÚ) [nové VN] by sa zdroje FST ***mohli*** posilniť doplnkovým financovaním z EFRR a ESF+. Príslušné sumy prevedené z EFRR a ESF+ by mali byť v súlade s typom operácií stanoveným v plánoch spravodlivej transformácie územia.

Zdôvodnenie

Fond na spravodlivú transformáciu je politický návrh, ktorý by mal iba dopĺňať existujúci rozpočet na politiku súdržnosti. Väčšina činností, ktoré sa majú podporovať z FST (článok 4), by sa v praxi mohla financovať už v rámci politických cieľov 1 a 2 prostredníctvom EFRR a ESF+.

Pozmeňovací návrh 2

Článok 2

Text navrhnutý Európskou komisiou	Zmena navrhnutá VR
V súlade s článkom [4 ods. 1] druhým pododsekom nariadenia (EÚ) [nové VN] FST prispieva k jedinému špecifickému cieľu, a to „umožňovať regiónom a ľuďom riešiť sociálne, hospodárske a environmentálne dôsledky prechodu na klimaticky neutrálne hospodárstvo“.	V súlade s článkom [4 ods. 1] druhým pododsekom nariadenia (EÚ) [nové VN] FST prispieva k jedinému špecifickému cieľu, a to „umožňovať regiónom a ľuďom riešiť sociálne, hospodárske a environmentálne dôsledky prechodu na klimaticky neutrálne hospodárstvo“ ***v súlade s cieľmi Parížskej dohody, cieľom EÚ, ktorým je klimatická neutralita do roku 2050 a cieľom zníženia emisií do roku 2030***.

Zdôvodnenie

Cieľ fondu by mal jasne odkazovať na ciele Parížskej dohody, cieľ EÚ týkajúci sa klimatickej neutrality do roku 2050 a cieľ zníženia emisií do roku 2030.

Pozmeňovací návrh 3

Článok 3 ods. 1

Text navrhnutý Európskou komisiou	Zmena navrhnutá VR
1. Z FST sa *podporuje cieľ Investovanie do zamestnanosti a rastu vo všetkých členských štátoch*.	1. Z FST sa *financuje sociálny, sociálno-ekonomický a environmentálny vplyv transformácie v postihnutých regiónoch alebo činnostiach*.

Zdôvodnenie

Vyplýva zo znenia.

Pozmeňovací návrh 4

Článok 4 ods. 2

Text navrhnutý Európskou komisiou	Zmena navrhnutá VR
2. V súlade s odsekom 1 sa z FST podporujú ***výlučne*** tieto činnosti:	2. V súlade s odsekom 1 sa z FST podporujú tieto činnosti:
a) produktívne investície v MSP vrátane startupov, ktoré vedú k hospodárskej diverzifikácii a rekonverzii;	a) produktívne a ***udržateľné*** investície v MSP vrátane startupov, ktoré vedú k hospodárskej diverzifikácii a rekonverzii;
b) investície do vytvárania nových firiem, a to aj prostredníctvom podnikateľských inkubátorov a konzultačných služieb;	b) investície do vytvárania nových firiem ***relevantných pre transformáciu na udržateľný rozvoj***, a to aj prostredníctvom podnikateľských inkubátorov a konzultačných služieb;

Text navrhnutý Európskou komisiou	Zmena navrhnutá VR
c) investície do výskumných a inovačných činností a podpora transferu pokročilých technológií;	c) investície do ***udržateľných*** výskumných a inovačných činností a podpora transferu pokročilých technológií;
d) investície do zavádzania technológií a infraštruktúry na cenovo dostupnú čistú energiu, investície v oblasti znižovania emisií skleníkových plynov, energetickej efektívnosti a energie z obnoviteľných zdrojov;	d) investície do zavádzania technológií a ***sociálnej*** infraštruktúry na cenovo dostupnú čistú, ***bezpečnú a udržateľnú*** energiu, investície v oblasti znižovania emisií skleníkových plynov, energetickej efektívnosti a energie z obnoviteľných zdrojov;
e) investície do digitalizácie a digitálnej pripojiteľnosti;	e) investície ***na podporu vykonávania smernice (EÚ) 2018/2001 o podpore využívania energie z obnoviteľných zdrojov energie (článok 15 ods. 3), smernice 2010/31/EÚ o energetickej hospodárnosti budov (články 9 a 11) a smernice EÚ 2012/27 o energetickej efektívnosti (článok 14 ods. 4);***
f) investície do regenerácie a dekontaminácie lokalít, do obnovy pôdy a projektov na zmenu účelu;	f) ***investície*** do digitalizácie a digitálnej pripojiteľnosti;
g) investície na podporu obehového hospodárstva vrátane podpory prostredníctvom predchádzania vzniku odpadu, znižovania objemu odpadu, efektívneho využívania zdrojov, opätovného použitia, opráv a recyklácie;	g) investície do regenerácie a dekontaminácie lokalít, do obnovy pôdy a projektov na zmenu účelu, ***v súlade so zásadou „znečisťovateľ platí“, ako sa vymedzuje v článku 2 ods. 122 nariadenia Komisie (EÚ) č. 651/2014 zo 17. júna 2014 o vyhlásení určitých kategórií pomoci za zlučiteľné s vnútorným trhom podľa článkov 107 a 108 zmluvy***;
h) zvyšovanie úrovne zručností a rekvalifikácia ***pracovníkov***;	h) investície na podporu obehového hospodárstva vrátane podpory prostredníctvom predchádzania vzniku odpadu, znižovania objemu odpadu, efektívneho využívania zdrojov, opätovného použitia, opráv a recyklácie;
i) pomoc uchádzačom o zamestnanie pri hľadaní pracovného miesta;	i) zvyšovanie úrovne zručností a rekvalifikácia ***pracovnej sily***;
j) aktívne začleňovanie uchádzačov o zamestnanie;	j) pomoc uchádzačom o zamestnanie pri hľadaní pracovného miesta;
k) technická pomoc.	k) aktívne začleňovanie uchádzačov o zamestnanie;
	l) ***akékoľvek iné osobitné činnosti podľa dohody medzi príslušnými miestnymi a regionálnymi samosprávami pre dotknuté územie, členským štátom a Európskou komisiou, ktoré sú v súlade so stratégiami miestneho rozvoja a prispievajú k prechodu na uhlíkovo neutrálne hospodárstvo EÚ do roku 2050***;
	m) technická pomoc.

Zdôvodnenie

— Akékoľvek investície do ochrany životného prostredia by mali rešpektovať pravidlo, že náklady na opatrenia na riešenie znečistenia by mala znášať strana, ktorá znečistenie spôsobila.

— Zvyšovanie kvalifikácie a rekvalifikácia by sa nemali obmedzovať na pracovníkov, ale mali by zahŕňať aj odbornú prípravu nezamestnaných ľudí, uchádzačov o zamestnanie atď. v prípade pracovných miest v ekologickom hospodárstve.

— Zabezpečenie väčšej flexibility pri výbere podporovaného projektu, ak sa miestne a regionálne samosprávy na dotknutom území, členský štát a Európska komisia dohodnú.

Pozmeňovací návrh 5

Článok 5 písm. a)

Text navrhnutý Európskou komisiou	Zmena navrhnutá VR
a) vyradenie jadrových elektrární z prevádzky alebo ***ich výstavba***;	a) vyradenie jadrových elektrární z prevádzky alebo ***akékoľvek iná forma investície do jadrových elektrární***;

Zdôvodnenie

Vyplýva zo znenia.

Pozmeňovací návrh 6

Článok 5 písm. d)

Text navrhnutý Európskou komisiou	Zmena navrhnutá VR
d) investície súvisiace s výrobou, spracovaním, distribúciou, skladovaním alebo spaľovaním fosílnych palív;	d) investície súvisiace s ***ťažbou,*** výrobou, spracovaním, distribúciou, skladovaním alebo spaľovaním fosílnych palív ***vrátane otvárania nových uhoľných baní***;

Zdôvodnenie

FST by nemal podporovať otváranie alebo opätovné otvorenie uhoľných baní, ale toto obmedzenie by sa nemalo rozšíriť na iné druhy ťažby (kov, priemyselné nerasty, ozdobné kamene atď.), čo je hospodárska činnosť, ktorá vytvára kvalitnú a dlhodobú zamestnanosť.

Pozmeňovací návrh 7

Vložiť nový odsek na konci článku 5

Text navrhnutý Európskou komisiou	Zmena navrhnutá VR
	Podpora sa neposkytuje na činnosti v regióne NUTS 3, kde je otvorenie novej uhoľnej bane, lignitovej bane, bane na ťažbu roponosnej bridlice alebo poľa na ťažbu rašeliny alebo opätovné otvorenie dočasne vyradených miest na ťažbu uhlia, lignitu, roponosnej bridlice alebo polí na ťažbu rašeliny naplánované počas trvania programu a na základe územného plánu spravodlivej transformácie.

Zdôvodnenie

Cieľom podpory je pomôcť pri transformácii na uhlíkovo neutrálne hospodárstvo, čo vylučuje otvorenie nových baní a/alebo polí na ťažbu rašeliny a opätovné otvorenie už existujúcich.

Pozmeňovací návrh 8

Článok 6 ods. 1 druhý pododsek

Text navrhnutý Európskou komisiou	Zmena navrhnutá VR
Komisia schváli program, ak je určenie území najviac postihnutých procesom transformácie, ktoré je súčasťou príslušného plánu spravodlivej transformácie územia, riadne odôvodnené a ak príslušný plán spravodlivej transformácie územia je v súlade s národným energetickým a klimatickým plánom príslušného štátu.	Komisia schváli program, ak je určenie území najviac postihnutých procesom transformácie, ktoré je súčasťou príslušného plánu spravodlivej transformácie územia, riadne odôvodnené a ak ***sa*** príslušný plán spravodlivej transformácie územia ***zaväzuje plniť ciele Parížskej dohody, cieľ EÚ týkajúci sa klimatickej neutrality do roku 2050 a ciele zníženia emisií do roku 2030 a*** je v súlade s ***územnými stratégiami uvedenými v článku [23] nariadenia (EÚ) [nové VN],*** národným energetickým a klimatickým plánom príslušného štátu a ***Európskym pilierom sociálnych práv***.

Pozmeňovací návrh 9

Článok 6 ods. 2

Text navrhnutý Európskou komisiou	Zmena navrhnutá VR
Prioritu alebo priority FST tvoria zdroje FST, ktoré sa skladajú z celkovej alebo čiastočnej alokácie z FST pre jednotlivé členské štáty a zo zdrojov ***prevedených*** v súlade s článkom [21a] nariadenia (EÚ) [nové VN]. ***Celková*** výška zdrojov z EFRR a ESF+ prevedených na prioritu FST ***je minimálne jeden a*** pol násobok sumy podpory z FST na túto prioritu, ***nesmie však presiahnuť trojnásobok tejto sumy***.	Prioritu alebo priority FST tvoria zdroje FST, ktoré sa skladajú z celkovej alebo čiastočnej alokácie z FST pre jednotlivé členské štáty a zo zdrojov***, o ktorých prevode môžu rozhodnúť riadiace orgány*** v súlade s článkom [21a] nariadenia (EÚ) [nové VN]. ***Výška*** zdrojov z EFRR a ESF+, ktoré majú byť prevedené na prioritu FST, ***nesmie presiahnuť jeden a*** pol násobok sumy podpory z FST na túto prioritu.

Zdôvodnenie

Členské štáty by mali mať väčšiu flexibilitu pri rozhodovaní o sumách, ktoré sa majú previesť z EFRR a ESF + do FST. Tým by sa tiež obmedzilo možné zrušenie viazanosti v prípade nízkej absorpčnej kapacity na najviac postihnutých územiach.

Pozmeňovací návrh 10

Vložiť nový pododsek na konci článku 6 ods. 2

Text navrhnutý Európskou komisiou	Zmena navrhnutá VR
	Komisia schváli prevody prostriedkov z EFRR a ESF + na prioritu FST, ak celková suma prevodu nepresiahne 20 % pôvodnej alokácie operačného programu EFRR a ESF + (vypočítané na každý fond).

Zdôvodnenie

Zosúladenie legislatívneho textu s dôvodovou správou.

Pozmeňovací návrh 11

Článok 7 ods. 1

Text navrhnutý Európskou komisiou	Zmena navrhnutá VR
1. Členské štáty pripravia spolu s príslušnými úradmi dotknutých území jeden alebo viacero plánov spravodlivej transformácie územia, ktoré pokrývajú jedno alebo viacero postihnutých území zodpovedajúcich úrovni ***3*** nomenklatúry územných jednotiek pre štatistické účely (ďalej len „regióny na úrovni NUTS ***3***“) zostavenej nariadením Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1059/2003 zmeneným nariadením Komisie (ES) č. 868/2014 alebo ich časti, a to na základe vzoru uvedeného v prílohe II. Uvedenými územiami musia byť územia, ktoré sú najviac postihnuté negatívnymi hospodárskymi a sociálnymi dôsledkami prechodu, najmä pokiaľ ide o očakávaný zánik pracovných miest v oblasti ťažby a používania fosílnych palív a transformačné potreby výrobných postupov priemyselných zariadení spojených s najvyššími emisiami skleníkových plynov.	1. Členské štáty pripravia spolu s príslušnými úradmi dotknutých území jeden alebo viacero plánov spravodlivej transformácie územia, ktoré pokrývajú jedno alebo viacero postihnutých území zodpovedajúcich úrovni ***2*** nomenklatúry územných jednotiek pre štatistické účely (ďalej len „regióny na úrovni NUTS ***2***“) zostavenej nariadením Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1059/2003 zmeneným nariadením Komisie (ES) č. 868/2014 alebo ich časti, a to na základe vzoru uvedeného v prílohe II. Uvedenými územiami musia byť územia, ktoré sú najviac postihnuté negatívnymi hospodárskymi a sociálnymi dôsledkami prechodu, najmä pokiaľ ide o očakávaný zánik pracovných miest v oblasti ťažby a používania fosílnych palív a transformačné potreby výrobných postupov priemyselných zariadení spojených s najvyššími emisiami skleníkových plynov.

Zdôvodnenie

Negatívne účinky presahovania vyplývajúce z prechodu sa nebudú obmedzovať na územia na úrovni NUTS 3, ale s najväčšou pravdepodobnosťou ovplyvnia aj okolité územia. Z tohto dôvodu a na zjednodušenie riadenia sa zdá vhodnejšie zamerať podporu na úroveň NUTS 2.

Pozmeňovací návrh 12

Článok 7 ods. 2 písm. b) (nové)

Text navrhnutý Európskou komisiou	Zmena navrhnutá VR
	b) (nový) jasný záväzok k sociálne spravodlivej a spravodlivej ekologickej transformácii pri vykonávaní Parížskej dohody;

Zdôvodnenie

Územné plány spravodlivej transformácie by sa mali schváliť iba vtedy, ak obsahujú jasný záväzok plniť ciele Parížskej dohody, ako zdôraznila Európska rada 18. októbra 2019.

Pozmeňovací návrh 13

Článok 7 ods. 2 písm. c) (nové)

Text navrhnutý Európskou komisiou	Zmena navrhnutá VR
	c) (nový) jasný záväzok k cieľu, ktorým je dosiahnutie klimatickej neutrality EÚ do roku 2050, a splnenie jej cieľov v oblasti zníženia emisií do roku 2030;

Zdôvodnenie

Územné plány spravodlivej transformácie by sa mali schváliť iba vtedy, ak obsahujú jasný záväzok dosiahnuť cieľ klimaticky neutrálnej EÚ do roku 2050 a cieľ zníženia emisií do roku 2030, ako zdôraznila Európska rada 12. decembra 2019.

Pozmeňovací návrh 14

Článok 7 ods. 2 písmeno c)

Text navrhnutý Európskou komisiou	Zmena navrhnutá VR
c) posúdenie výziev vyplývajúcich z transformácie, ktorým čelia najviac postihnuté územia, vrátane sociálneho, hospodárskeho a environmentálneho vplyvu prechodu na klimaticky neutrálne hospodárstvo, pričom sa určí potenciálny počet dotknutých pracovných miest a zaniknutých pracovných miest, potrieb a cieľov rozvoja, ktoré sa majú dosiahnuť do roku 2030 a súvisia s transformáciou alebo ukončením činností spojených s vysokými emisiami skleníkových plynov na týchto územiach;	c) posúdenie výziev vyplývajúcich z transformácie, ktorým čelia najviac postihnuté územia, vrátane sociálneho, hospodárskeho a environmentálneho vplyvu prechodu na klimaticky neutrálne hospodárstvo, pričom sa určí potenciálny počet dotknutých pracovných miest a zaniknutých pracovných miest, potrieb a cieľov rozvoja, ktoré sa majú dosiahnuť do roku 2030 a súvisia s transformáciou alebo ukončením činností spojených s vysokými emisiami skleníkových plynov na týchto územiach***, ako aj posúdenie negatívnych účinkov transformácie presahujúcich na susedné regióny***;

Zdôvodnenie

Všetky prípadné negatívne účinky presahovania by sa mali riadne posúdiť v územných plánoch spravodlivej transformácie.

Pozmeňovací návrh 15

Článok 7 ods. 2 písm. f)

Text navrhnutý Európskou komisiou	Zmena navrhnutá VR
f) opis mechanizmov riadenia pozostávajúcich z dohôd o spolupráci, plánovaných monitorovacích a hodnotiacich opatrení a zodpovedných orgánov;	f) f) opis mechanizmov riadenia pozostávajúcich z dohôd o spolupráci, plánovaných monitorovacích a hodnotiacich opatrení a zodpovedných orgánov***, ak sú odlišné od prvkov, ktoré už boli opísané v programe, ako sa stanovuje v prílohe V k nariadeniu (EÚ) [nové VN]; miestne a regionálne samosprávy musia byť riadne zapojené do všetkých príslušných aspektov;***

Zdôvodnenie

Ako opatrenie na zjednodušenie sa môžu použiť iba informácie, ktoré sa líšia od prvkov už opísaných v programe v súlade s „Vzor pre programy podporované z EFRR (cieľ ‚Investovanie do zamestnanosti a rastu'), ESF+, FST, Kohézneho fondu a ENRF – článok 16 ods. 3" (príloha V k VN). ***Okrem toho je potrebné, aby sa miestne a regionálne samosprávy považovali za neoddeliteľnú súčasť tohto procesu.***

Pozmeňovací návrh 16

Článok 7 ods. 2 písm. h)

Text navrhnutý Európskou komisiou	Zmena navrhnutá VR
h) ak sa podpora poskytuje na produktívne investície podnikom, ktoré nie sú MSP, ***vyčerpávajúci zoznam takýchto operácií a podnikov a*** odôvodnenie potreby takejto podpory prostredníctvom analýzy nedostatkov, ktorá preukáže, že očakávaný počet zaniknutých pracovných miest by prevýšil očakávaný počet pracovných miest vytvorených v prípade neuskutočnenia investície;	h) ak sa podpora poskytuje na produktívne a ***udržateľné*** investície podnikom, ktoré nie sú MSP, odôvodnenie potreby takejto podpory prostredníctvom analýzy nedostatkov, ktorá preukáže, že očakávaný počet zaniknutých pracovných miest by prevýšil očakávaný počet pracovných miest vytvorených v prípade neuskutočnenia investície;

Zdôvodnenie

Poskytnutie vyčerpávajúceho zoznamu operácií a podnikov (veľkých spoločností) vo fáze programovania FST sa nejaví byť osobitne uskutočniteľné a môže viesť k oneskoreniam od samého začiatku programového obdobia. Takýto prístup je navyše priamo v rozpore so snahami o zjednodušenie, ktorých výsledkom bolo okrem iného upustiť od samostatných postupov uplatniteľných na veľké projekty podľa článkov 100 – 103 súčasného NSU.

Pozmeňovací návrh 17

Článok 7 ods. 2 písm. i)

Text navrhnutý Európskou komisiou	Zmena navrhnutá VR
i) ak sa podpora poskytuje na investície na zníženie emisií skleníkových plynov z činností uvedených v prílohe I k smernici 2003/87/ES, ***vyčerpávajúci zoznam operácií, ktoré sa majú podporiť,*** a odôvodnenie, že prispievajú k prechodu na klimaticky neutrálne hospodárstvo a vedú k podstatnému zníženiu emisií skleníkových plynov a cielia výrazne pod úroveň príslušných referenčných hodnôt stanovených na bezodplatné prideľovanie emisných kvót podľa smernice 2003/87/ES, a to za predpokladu, že sú potrebné na ochranu značného počtu pracovných miest;	i) ak sa podpora poskytuje na investície na zníženie emisií skleníkových plynov z činností uvedených v prílohe I k smernici 2003/87/ES, odôvodnenie, ***že operácie, ktoré sa majú podporiť,*** prispievajú k prechodu na klimaticky neutrálne hospodárstvo a vedú k podstatnému zníženiu emisií skleníkových plynov a cielia výrazne pod úroveň príslušných referenčných hodnôt stanovených na bezodplatné prideľovanie emisných kvót podľa smernice 2003/87/ES, a to za predpokladu, že sú potrebné na ochranu značného počtu pracovných miest;

Zdôvodnenie

Poskytnutie vyčerpávajúceho zoznamu operácií vo fáze programovania FST sa nejaví byť obzvlášť uskutočniteľné a môže viesť k oneskoreniam od samého začiatku programového obdobia.

Pozmeňovací návrh 18

Článok 8a (nový)

Text navrhnutý Európskou komisiou	Zmena navrhnutá VR
	Článok 8a
	1. Zriaďuje sa platforma pre spravodlivú transformáciu (ďalej len „platforma“) pod dohľadom a priamym riadením Európskej komisie s cieľom umožniť dvojstrannú a mnohostrannú výmena skúseností a osvedčených postupov vo všetkých dotknutých odvetviach.
	2. Platforma pozostáva z dvoch častí:
	a) technické pracovné skupiny, ktoré riešia konkrétne problémy v príslušných regiónoch a uľahčujú výmeny skúseností a osvedčených postupov pri príprave územných plánov spravodlivej transformácie a jednotlivých činností. Technické pracovné skupiny, do ktorých by mali byť zahrnuté miestne a regionálne samosprávy, sa zriaďujú podľa operačných potrieb FST, pričom sa zohľadňuje odvetvové pokrytie podporovaných činností.
	Technické pracovné skupiny úzko spolupracujú s Poradenským centrom InvestEU zriadeným v súlade s článkom 20 nariadenia (EÚ) [nový program InvestEU] a príslušnými útvarmi Európskej investičnej banky, aby sa zabezpečilo, že miestne a regionálne samosprávy majú potrebné technické a praktické znalosti, pokiaľ ide o prístup k finančným prostriedkom dostupným prostredníctvom programu InvestEU, ako aj prostredníctvom EIB.
	b) výročné fórum regiónov zapojených do spravodlivej transformácie (ďalej len „fórum“), ktorého spoluorganizátorom je Európsky výbor regiónov. Fórum umožní koordináciu politických usmernení a ich transpozíciu do prevádzkových činností technických pracovných skupín.
	3. Komisia stanoví podrobné opatrenia týkajúce sa mechanizmov riadenia, členstva, prevádzky a rozpočtu platformy. Zabezpečí sa vyvážená účasť všetkých úrovní verejnej správy.
	4. Prevádzkové náklady platformy sa hradia zo zdrojov technickej pomoci podľa článku 3 ods. 2 tretieho pododseku.

Zdôvodnenie

Mali by sa doplniť praktické ustanovenia o zriadení platformy pre spravodlivú transformáciu, aby sa zabezpečila väčšia jednoznačnosť jej cieľov a fungovania.

Pozmeňovací návrh 19

Článok 10 ods. 4

Text navrhnutý Európskou komisiou	Zmena navrhnutá VR
4. Komisia pred prijatím delegovaného aktu konzultuje s odborníkmi určenými jednotlivými členskými štátmi v súlade so zásadami stanovenými v Medziinštitucionálnej dohode z 13. apríla 2016 o lepšej tvorbe práva.	4. Komisia pred prijatím delegovaného aktu konzultuje s odborníkmi určenými jednotlivými členskými štátmi a ***so zainteresovanými stranami v*** súlade so zásadami stanovenými v Medziinštitucionálnej dohode z 13. apríla 2016 o lepšej tvorbe práva.

Zmenený návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa stanovujú spoločné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde plus, Kohéznom fonde a Európskom námornom a rybárskom fonde a rozpočtové pravidlá pre uvedené fondy, ako aj pre Fond pre azyl a migráciu, Fond pre vnútornú bezpečnosť a Nástroj na riadenie hraníc a víza

COM(2020) 23 final

Pozmeňovací návrh 20

Článok 21a ods. 1

Text navrhnutý Európskou komisiou	Zmena navrhnutá VR
Suma zdrojov dostupných pre FST v rámci cieľa Investovanie do rastu a zamestnanosti v súlade s článkom [3] nariadenia (EÚ) [nariadenie o FST] sa doplní o zdroje z EFRR, ESF+ alebo ich kombinácie z kategórie regiónov, v ktorých sa dané územie nachádza. Celková výška zdrojov z EFRR a ESF+ prevedených do FST je najmenej ***[jeden a pol násobok]*** výšky podpory pre FST, nesmie však presiahnuť ***[trojnásobok]*** výšky tejto podpory. V žiadnom prípade nesmú zdroje prevedené buď z EFRR alebo ESF+ presiahnuť úroveň 20 % príslušných alokácií z EFRR a ESF+ pre dotknutý členský štát. […]	Suma zdrojov dostupných pre FST v rámci cieľa Investovanie do rastu a zamestnanosti v súlade s článkom [3] nariadenia (EÚ) [nariadenie o FST] sa ***na základe dobrovoľného prevodu*** doplní o zdroje z EFRR, ESF+ alebo ich kombinácie z kategórie regiónov, v ktorých sa dané územie nachádza. Celková výška zdrojov z EFRR a ESF+ prevedených do FST je najmenej ***[pol násobok]*** výšky podpory pre FST, nesmie však presiahnuť ***[jeden a pol násobok]*** výšky tejto podpory. V žiadnom prípade nesmú zdroje prevedené buď z EFRR alebo ESF+ presiahnuť úroveň 20 % príslušných alokácií z EFRR a ESF+ pre dotknutý členský štát. […]

Zdôvodnenie

Členské štáty by mali mať väčšiu flexibilitu pri rozhodovaní o sumách, ktoré sa majú previesť z EFRR a ESF + do FST. Tým by sa obmedzilo možné zrušenie viazanosti v prípade nízkej absorpčnej kapacity na najviac postihnutých územiach.

Pozmeňovací návrh 21

Článok 59 ods. 3a (nový)

Text navrhnutý Európskou komisiou	Zmena navrhnutá VR
	3a V prípade činností, ktoré podporuje FST v súlade s nariadením (EÚ) [nariadenie o FST], sa musí vrátiť podpora z FST, ak sa do desiatich rokov od konečnej platby členskému štátu, ktorý získal podporu, otvorí nová uhoľná baňa, lignitová baňa alebo baňa na ťažbu roponosnej bridlice alebo sa otvorí pole na ťažbu rašeliny alebo sa na území, kde sa využila podpora z FST, opäť otvorí dočasne vyradená uhoľná baňa, lignitová baňa alebo baňa na ťažbu roponosnej bridlice alebo sa opäť otvorí pole na ťažbu rašeliny.

Zdôvodnenie

Cieľom podpory je pomôcť regiónom pri transformácii na uhlíkovo neutrálne hospodárstvo, čo vylučuje otvorenie nových baní a/alebo polí na ťažbu rašeliny a opätovné otvorenie dočasne vyradených.

II. **POLITICKÉ ODPORÚČANIA**

EURÓPSKY VÝBOR REGIÓNOV

1. víta zriadenie Fondu na spravodlivú transformáciu, ktorý bude kľúčovým nástrojom na podporu regiónov najviac postihnutých prechodom na klimatickú neutralitu;

2. víta skutočnosť, že v návrh Fondu na spravodlivú transformáciu sú zohľadnené kľúčové odporúčania VR uvedené v jeho stanovisku o sociálno-ekonomickej štrukturálnej transformácii európskych uhoľných regiónov ([1]);

3. víta skutočnosť, že fond síce poskytne podporu všetkým členským štátom, ale bude sa zameriavať len na najviac postihnuté regióny. Ak sa má zaistiť náležitá koncentrácia a účinnosť fondu a stanoviť minimálna úroveň intenzity pomoci, je navyše potrebné brať do úvahy výlučne počet obyvateľov postihnutých regiónov;

4. víta navrhované rozpočtové prostriedky vo výške 11 270 459 000 EUR (v bežných cenách) pre Fond na spravodlivú transformáciu z viacročného finančného rámca na roky 2021 – 2027 a ďalších 32 803 000 000 EUR (v bežných cenách) z Európskeho nástroja obnovy ako masívnu podporu plnenia cieľov Fondu na spravodlivú transformáciu; so znepokojením konštatuje, že čísla vyjadrené v bežných cenách môžu viesť k menšej transparentnosti a porovnateľnosti rozdelenia prostriedkov medzi okruhy VFR; vyzýva Radu, aby ich zahrnula ako skutočné dodatočné rozpočtové prostriedky do rokovaní o viacročnom finančnom rámci na roky 2021 – 2027;

5. so znepokojením konštatuje, že dodatočné zdroje financované v rámci Európskeho nástroja obnovy hospodárstva, ktoré povedú k dodatočným záväzkom v rokoch 2021 – 2024, vyvinú mimoriadny tlak na riadiace orgány a konečných príjemcov, aby pripravili, realizovali a vynaložili takmer 75 % celkových prostriedkov v prvých štyroch rokoch nového programového obdobia;

6. víta iniciatívu Európskej komisie podporiť prechod na klimaticky neutrálne a ekologicky udržateľné hospodárstvo ohľaduplné ku klíme do roku 2050 prostredníctvom cielených opatrení a vyčleniť dodatočné zdroje na pomoc oblastiam najviac postihnutým prechodom na klimatickú neutralitu; zdôrazňuje, že tieto dodatočné prostriedky sa za žiadnych okolností nesmú čerpať z rozpočtu politiky súdržnosti; zdôrazňuje, že silný rozpočet pre politiku súdržnosti musí zostať hlavnou prioritou na podporu opatrení v oblasti klímy na územnej úrovni;

([1]) Stanovisko Európskeho výboru regiónov – Sociálno-ekonomická štrukturálna transformácia uhoľných regiónov v Európe (Ú. v. EÚ C 39, 5.2.2020, s. 58).

7. žiada Európsku komisiu, aby zaradila nový Fond na spravodlivú transformáciu do okruhu 2 (súdržnosť a hodnoty) VFR na roky 2021 – 2027 namiesto okruhu 3 (prírodné zdroje a životné prostredie) a opätovne zdôrazňuje, že odmieta plánované škrty v politike súdržnosti; pripomína výzvu VR, aby bolo všetko národné spolufinancovanie v rámci EŠIF vyňaté z uplatňovania kritérií Paktu stability a rastu a nazdáva sa, že to isté by malo platiť pre Fond na spravodlivú transformáciu;

8. poukazuje na osobitné ťažkosti regiónov s vysokou závislosťou od fosílnych palív s izolovanými energetickými systémami, ako sú napríklad najvzdialenejšie regióny, a zdôrazňuje, že rozvoj energetického mixu s ohľadom na územie, vodu, odpad a energetiku je kľúčom k energetickej stratégii zameranej na uhlíkovo neutrálne hospodárstvo;

9. berie na vedomie upravený odhad Európskej komisie, že tri piliere Mechanizmu spravodlivej transformácie povedú do roku 2030 k investíciám vo výške 150 miliárd EUR. VR má však obavy, pokiaľ ide o očakávanú mieru pákového efektu a uskutočniteľnosť súkromných investícií pre niektoré z možných projektov;

10. žiada, aby sa neposkytovala žiadna podpora z FST alebo MST na investície v regiónoch NUTS 3, kde bolo udelené verejné povolenie na otvorenie novej uhoľnej bane, lignitovej bane, bane na ťažbu roponosnej bridlice alebo poľa na ťažbu rašeliny alebo opätovné otvorenie dočasne vyradených miest na ťažbu uhlia, lignitu, roponosnej bridlice alebo polí na ťažbu rašeliny;

11. víta skutočnosť, že vyplácanie úverov z verejného sektora by sa malo obmedziť na projekty, ktoré majú merateľný vplyv na riešenie sociálnych, ekonomických alebo environmentálnych problémov po prechode na klimaticky neutrálne hospodárstvo;

12. poukazuje na to, že miestne a regionálne samosprávy musia tiež financovať projekty v procese smerom ku klimaticky neutrálnemu hospodárstvu, ktoré negenerujú dostatočný tok vlastných príjmov a na ktoré nedostávajú podporu v rámci iných programov Únie; v tejto súvislosti víta návrh nariadenia o úverovom nástroji pre verejný sektor v rámci Mechanizmu spravodlivej transformácie, ktorý podporuje subjekty verejného sektora v ich investičných potrebách vyplývajúcich z problémov súvisiacich s transformáciou, ktoré sú opísané v plánoch spravodlivej transformácie;

13. berie na vedomie rozdielne skúsenosti a chápanie miestnych a regionálnych samospráv v celej EÚ pri využívaní finančných mechanizmov EIB; s cieľom zabezpečiť úspech tretieho piliera Fondu na spravodlivú transformáciu preto vyzýva Európsku komisiu, aby sa postarala o to, že príslušné členské štáty poskytnú dostatočnú praktickú a technickú pomoc tým miestnym a regionálnym samosprávam, ktoré chcú využívať príslušné finančné mechanizmy EIB;

14. berie na vedomie zosúladenie rozsahu podpory Fondu na spravodlivú transformáciu, EFRR a ESF+, keďže väčšina činností podporovaných prostredníctvom Fondu na spravodlivú transformáciu sa môže financovať aj v rámci cieľov EFRR a ESF+;

15. je znepokojený oneskorením, ktoré môže FST spôsobiť pri implementácii hlavných programov politiky súdržnosti; je tiež znepokojený zložitosťou a byrokraciou, ktorú by riadenie tohto nového fondu mohlo priniesť pri riadení hlavných programov politiky súdržnosti;

16. považuje za poľutovaniahodné, že cieľom návrhu Komisie je vytvoriť programy na úrovni NUTS 3 namiesto NUTS 2, čo je úroveň, na ktorej sa vykonávajú hlavné programy politiky súdržnosti. Tento návrh je v rozpore s pojmom funkčných oblastí, ktoré nie sú nevyhnutne totožné s administratívnymi oblasťami NUTS 3. VR zdôrazňuje, že by sa mal vyžadovať iba jeden zodpovedajúci územný plán na úrovni NUTS 2;

17. žiada rozšíriť rozsah podpory Fondu na spravodlivú transformáciu tak, aby miestne a regionálne samosprávy mohli po dohode s Európskou komisiou a členskými štátmi zahrnúť do svojich územných plánov spravodlivej transformácie aj ďalšie oprávnené projekty; Okrem toho vyzýva na zohľadnenie nezamestnanosti, najmä nezamestnanosti mladých ľudí, ako významného ukazovateľa pri rozdeľovaní zdrojov vyčlenených na fond;

18. žiada, aby boli miestne a regionálne zainteresované strany úzko zapojené do prípravy územných plánov spravodlivej transformácie vzhľadom na to, že riadenie FST bude spoločné a zdroje EFRR a ESF+ sú úzko spojené s podporou FST;

19. žiada Komisiu, aby poskytla viac usmernení o tom, ako mieni pomôcť riadiacim orgánom a regiónom pri príprave ich plánov spravodlivej transformácie územia, keďže návrh nariadenia o FST vrátane jeho príloh sa môže ešte výrazne zmeniť. VR varuje pred ďalším oneskorením pri príprave programov, v ktorých je podpora FST podmienená podporou z EFRR a ESF+ vzhľadom na povinnosť schváliť plány spravodlivej transformácie územia;

20. zdôrazňuje, že dotknuté územia by vo svojich plánoch spravodlivej transformácie územia nemuseli uvádzať vyčerpávajúce zoznamy potenciálnych podnikov a/alebo operácií, pre ktoré by mohli poskytovať podporu, pretože by to mohlo spôsobiť oneskorenie pri ich prijímaní a mohlo by to viesť k zbytočnej administratívnej záťaži pre riadiace orgány. VR v tejto súvislosti pripomína, že z návrhu nového VN, ktorý predložila Komisia, bol vynechaný osobitný postup schvaľovania veľkých projektov a že takýto zoznam príjemcov a/alebo operácií by to mohol opäť zvrátiť;

21. žiada, aby sa prevody do FST obmedzili na 20 % pôvodných pridelených prostriedkov EFRR a ESF+ z operačného programu. VR navrhuje, aby sa riadiacim orgánom poskytla väčšia flexibilita prostredníctvom dobrovoľných prevodov podľa článku 6 ods. 2 návrhu nariadenia, a to v maximálnej výške do 1 a pol násobku výšky podpory z FST a len so súhlasom dotknutých miestnych a regionálnych samospráv;

22. zdôrazňuje, že je dôležité vyhnúť sa zbytočnej administratívnej záťaži tak, že sa jasne naplánuje posúdenie vplyvu *ex ante* systému programovania a monitorovania FTS;

23. konštatuje, že investičné priority FST budú uvedené v príslušných správach o jednotlivých krajinách, ktoré sú súčasťou procesu európskeho semestra; zdôrazňuje, že regióny do tohto procesu stále nie sú formálne zapojené, a domnieva sa, že miestne a regionálne samosprávy by mali zohrávať významnejšiu úlohu v záujme dosiahnutia cieľov FST;

24. víta skutočnosť, že nariadenie definuje konkrétne prvky, ktoré treba zahrnúť do plánov spravodlivej transformácie územia. VR vyzýva zákonodarný orgán, aby k týmto prvkom pridal jasný záväzok k cieľom Parížskej dohody, k cieľu EÚ v oblasti klimatickej neutrality do roku 2050 a k cieľom v oblasti zníženia emisií do roku 2030;

25. poukazuje na to, že platforma pre transformujúce sa uhoľné regióny bola pôvodne vytvorená ako platforma zameraná na uhoľné regióny, v ktorých sa stále ťaží, a že v druhej fáze sa plánovalo rozšírenie rozsahu iniciatívy na všetky regióny s vysokými emisiami uhlíka. VR zdôrazňuje, že regióny, ktoré prechádzajú transformáciou, budú musieť riešiť podobné prekážky, a preto by nová platforma mala poskytovať poradenské služby, pomáhať riadiacim orgánom a príjemcom s ich nápadmi projektov a praktickým vykonávaním na mieste a slúžiť aj na výmenu osvedčených postupov;

26. v tejto súvislosti víta vytvorenie platformy pre spravodlivú transformáciu, ktorá by mohla vychádzať z pozitívnych skúseností s regiónmi s vysokými emisiami uhlíka a inými regiónmi, ktorým sa podarilo úspešne prejsť z fosílnych palív na čisté zdroje energie. VR zdôrazňuje, že táto platforma by mala zabezpečiť, aby všetky príslušné útvary Komisie a EIB úzko spolupracovali pri riešení štrukturálnych zmien v postihnutých regiónoch. VR sa zaväzuje úzko spolupracovať na fungovaní platformy pre spravodlivú transformáciu, najmä prostredníctvom spoluorganizovania výročného fóra regiónov zapojených do spravodlivej transformácie s Európskou komisiou;

27. zdôrazňuje, že ustanovenia EÚ o štátnej pomoci musia umožniť flexibilitu, ak chcú regióny v procese transformácie prilákať súkromné investície. VR opakuje svoju výzvu Komisii, aby pri vypracúvaní nových usmernení brala do úvahy aj problémy spojené so štrukturálnymi zmenami v postihnutých regiónoch a zabezpečila, aby tieto regióny mali dostatočnú pružnosť, ktorá im umožní realizovať ich projekty sociálne a ekonomicky realizovateľným spôsobom;

28. zdôrazňuje, že podpora produktívnych investícií v iných podnikoch ako MSP prostredníctvom Fondu na spravodlivú transformáciu by sa nemala obmedzovať na oblasti, ktoré majú nárok na štátnu pomoc podľa článku 107 ods. 3 písm. a) a c) ZFEÚ podľa platných pravidiel štátnej pomoci. Právne predpisy o štátnej pomoci by mali namiesto toho umožniť všetkým oblastiam, ktoré využívajú Fond na spravodlivú transformáciu, účinne bojovať proti hrozbe straty pracovných miest v ranom štádiu. Malo by sa to zabezpečiť aj zodpovedajúcim prispôsobením všeobecného nariadenia o skupinových výnimkách;

29. zdôrazňuje, že oblasti, ktoré sú najviac postihnuté prechodom na klimaticky neutrálne hospodárstvo, by mali mať možnosť čo najskôr aktívne bojovať proti súvisiacej štrukturálnej zmene. Európsky výbor regiónov sa preto zasadzuje za to, že budúce úpravy právnych predpisov o štátnej pomoci, napr. prostredníctvom nového usmernenia Európskej komisie na základe článku 107 ods. 3 písm. b) alebo c) ZFEÚ, by mali zabezpečiť, aby sa podľa existujúcich pravidiel povoľovala pomoc bez ohľadu na status podporovanej oblasti;

30. uznáva úlohu stratégií inteligentnej špecializácie ako jedného z kľúčových nástrojov realizácie nového FST;

31. zdôrazňuje, že Európsky výbor regiónov vypracoval dotazník s cieľom zanalyzovať potrebné zmeny pravidiel štátnej pomoci v súvislosti so štrukturálnou zmenou v európskych uhoľných regiónoch ([2]); poukazuje na to, že zo záverov vyplynulo, že proces transformácie by mala sprevádzať štátna pomoc s cieľom prilákať spoločnosti, ktoré by mohli kompenzovať straty pracovných miest a straty pri tvorbe hodnôt, a že pravidlá štátnej pomoci by mali umožniť väčšiu pružnosť, najmä pokiaľ ide o investície do energetickej infraštruktúry, energetickej efektívnosti, investície súvisiace s energetikou a energiou z obnoviteľných zdrojov;

32. víta skutočnosť, že legislatívny návrh je založený na článku 175 Zmluvy o fungovaní Európskej únie, ktorý je zameraný na súdržnosť, a domnieva sa, že z návrhu jasne vyplýva jeho európska pridaná hodnota a je že v súlade so zásadami subsidiarity a proporcionality.

V Bruseli 2. júla 2020

Predseda
Európskeho výboru regiónov

Apostolos TZITZIKOSTAS

([2]) https://cor.europa.eu/en/news/Pages/report-coal.aspx.